

Prezentacija SPEU Pieter Feith Komitetu za spoljne poslove evropskog parlamenta

11. februar 2009

Obraćajući se Komitetu za spoljne poslove evropskog parlamenta, SPEU Pieter Feith je rekao:

“Članovi Odbora, dame i gospodo, drago mi je da sam danas ovde sa vama i da mogu pružiti ocenu napretka postignutog u učvršćivanju prisustva EU na teritoriji Kosova, kao i inicijativama koje sam preduzeo kao deo mojih odgovornosti iz mojeg mandata.

“Naš sastanak se održava u pravo vreme, ne samo zbog pomenutih godišnjica, već i zato što prati usvajanje od strane Evropskog parlamenta 5. februara rezolucije o Kosovu i ulogu Evropske unije. Pročitao sam ovu rezoluciju preko koje se izražava puna podrška Parlamenta misiji Evropske unije na Kosovu u njenom nastojanju da saradjuje sa vlastima u Prištini na Evropskoj perspektivi Kosova kao dela regiona, istovremeno podsećajući vlasti u Prištini na njihove obaveze posebno u vezi sa jačanjem vladavine zakona i nastavka poštovanja prava manjina. Naročito pozdravljam potporu koju mi ova rezolucija pruža za ključna pitanja, odnosno, decentralizaciju, zaštitu verskog i kulturnog nasleđa, privrednu reformu i reformu sektora bezbednosti. Ovim ću se pitanjima pozabaviti detaljnije kasnije tokom ove prezentacije. Vaša podrška u ovim presudnim radu daje mi poriv da nastavim da jače stremim ka obezbeđivanju ubrzanog napretka tokom ove godine i nadalje.

“Primetio sam da u paragrafu 32. rezolucije Parlamenta postoji zabrinutost zbog sporog tempa reformi koje preduzimaju kosovske vlasti. Naravno, vlada mora primeniti istinske korake u polju odgovornosti i transparentnosti, kao i u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Ona takođe mora da ojača veze između građanskog i političkog života kao i da osigura da javna sredstva i sredstva dobijena iz međunarodnih donatorskih fondova budu iskorišćena na odgovoran i transparentan način. To su sve bitni elementi okruženja koji će još više učvrstiti evropske aspiracije Kosova i pomoći da se poboljšaju socijalni i ekonomski uslovi u svakodnevnom životu građana.

European Union Special Representative (EUSR) ©2008

"Blue Building" St. Ahmet Krasniqi PN (100 metres south of Hotel Adria) 10000 Pristina, Kosovo
Tel: + 381 (0) 38 2044 - 307 (office) + 377 (0) 44 509 760 (call) E-mail: julia.rueter@eusrinkosovo.eu

European Union Special Representative in Kosovo

“Kosovo je prošle godine usvojilo Ustav, važne zakonske propise, ojačalo ključna vladina ministarstva, unapredilo ustanovljavanje Ustavnog suda kao i ostale institucije javne bezbednosti, i dokazalo se kao kooperativni partner međunarodne zajednice. Svi ovu događaji su se desili uprkos okolnostima gde je bezbednosno okruženje relativno stabilno. Decembra prošle godine je EULEX započeo misiju na celoj teritoriji Kosova čime je najavio korak napred u anagažovanju Evropske unije kao glavnog partnera Kosovske vlade.

“Zalet koji je otuda nastao pomogao je da se omoguće važne prednosti koje sam ja definisao kao tri ključne oblasti na kojima ćemo raditi ove i narednih godina— stabilnost, reforma i pomirenje. Ove strateške ciljeve ću vam predstaviti redom i potom ću dati zaključak predlažući najbolje načine da ih postignemo u partnerstvu sa kosovskim vlastima.

“Održivost svih inicijativa u osnovi zavisi od stalne političke stabilnosti na Kosovu. Kao što sam i ranije naglasio, iako je situacija na Kosovu ostala stabilna tokom prošle godine, političke reakcije u Prištini na pregovore o šest tačaka koje vodi UN o šest tačkama, kao i skorija dešavanja u Mitrovici ističu da situacija na terenu ostaje krhka.

“U svojstvu EUSR-a, ja sam uspostavio lokalne mehanizme za transparentnu konsultaciju o pitanjima koja su od praktične važnosti, uključujući pitanja pomenuta u izveštaju SB UN od novembra 2008. Ova kordinacija okuplja međunarodne aktere kao što su EULEX, KFOR, UNMIK i Evropska komisija. Mi se redovno sastajemo kako bi predlagali politička rešenja za praktična pitanja u interesu i Beograda i Prištine. To podrazumeva, ali nije ograničeno na, naplatu carine i raspodelu prihoda, funkcionisanje Opštinskog suda u Mitrovici, pitanje važećeg zakona i funkcionisanje vozova na Severu.

“Čvrsto sam uveren da održavanjem razgovora na tehničkom nivou, promovisanjem evropskih standarda i najboljih praksi, kao i bližim uključivanjem Brisela i relevantnih lokalnih i međunardnih aktera, mogu se postići rezultati bar u nekim od ovih oblasti. Ovo je deo bliske saradnje i kordinacije sa šefom misije EULEX-a, Ivom de Kermabonom, jer ste me na to podstakli vašom rezolucijom.

“Pošto evropska budućnost ujedinjuje Beograd i Prištinu i Evropsku uniju, EU je preuzela vodeću ulogu, možda smo mi u najboljoj poziciji da služimo kao kanal za komunikaciju između Beograda i Prištine. Ukoliko želimo da postignemo pozitivne

European Union Special Representative (EUSR) ©2008

"Blue Building" St. Ahmet Krasniqi PN (100 metres south of Hotel Adria) 10000 Pristina, Kosovo
Tel: + 381 (0) 38 2044 - 307 (office) + 377 (0) 44 509 760 (call) E-mail: julia.rueter@eusrinkosovo.eu

rezultate onda mi imamo potrebne instrumente koji bi doprineli postizanju tog rezultata. Opšti cilj, međutim, ostaju direktni dobrosusedski kontakti dve strane.

“Ovakvo angažovanje će takodje olakšati EULEX-u da što pre dostigne pune operativne kapacitete širom Kosova. O ovom zahtevu, zajedno sa pitanjem ojačavanja vladavine zakona, se održavaju redovni razgovori između Premijera i zvaničnika opozicije u njihovim javnim izlaganjima, kao i na privatnim sastancima sa mnom. Hitna potreba da se ubrzano krene napred, pogotovu na severu, je naglašena nasilnim događajima tokom božićnih praznika i jučerašnjim demonstracijama u Mitrovici.

“U ovom kontekstu je potrebno baviti se presudnim pitanjima u vezi sa paralelnim strukturama i hapšenjem kriminalaca visokog profila. Odgovor će uticati na kredibilitet Evropske unije i njenu spremnost da preduzme teške i možda opasne zadatke, da integriše severni deo i da normalizuje tamošnju situaciju kao deo jedinstvenog pravnog i carinskog prostora na osnovu najboljih evropskih praksi. Građani Kosova očekuju enormne iznose od Evropske unije. Mi ne možemo priuštiti neuspeh u izvršavanju naših odgovornosti.

“Na političkom nivou, u kojem bi države članice Evropske unije trebalo da odigraju ključnu ulogu, ključna je intenzivnija i bolja podrška Beograda za rad misija Evropske unije na terenu, naročito u pogledu boljeg i kooperativnijeg odnosa gradonačelnika na Severu i izolacije tvrdokornih kriminalnih elementa na Severu.

“U ovom pogledu, ja verujem da će odluka Predsednika Kosova da izbori ne budu održani ove godine pomoći da se održi stabilna politička situacija na Kosovu. Što se tiče opštinskih izbora, koji će verovatno biti održani krajem godine, do sad nije doneta konačna odluka o tome kada će biti održani. Napredak u decentralizaciji i obezbeđivanje učešća Srba će biti glavni elementi za odlučivanje o vremenu održavanja izbora. Drugi preduslov je funkcionalna Centralna izborna komisija. Konsultacije između relevantnih aktera su u toku. Vlada je željna da što pre izvrši popis stanovništva na celom Kosovu. Ja ću se o vremenu popisa posavetovati sa vlastima. Na nedavnom pilot popisu stanovništva postignuto je učešće kosovskih Srba od 71%. Želimo da obezbedimo još veće učešće manjina u opštem popisu stanovništva.

“Skupština Kosova je odigrala centralnu ulogu u institucionalnom razvoju Kosova još od njegovog začetka. Pored usvajanja osnivačkih dokumenata i ratifikacije sopstvenog Ustava, Skupština je takođe bila ključni akter u naporima kosovskih

institucija na sprovođenju preko 50 zakona sa posebnim naglaskom na manjinska prava. Međutim, ja smatram da Skupština još uvek nije u potpunosti uspeła da ostvari svoju ključnu ulogu u demokratiji, a to je da obezbedi glavni forum za političku debatu i parlamentarni nadzor i proveru. Mnoge odluke još uvek donosi vlada, bez značajnijeg učestvovanja Skupštine. A većina političkih interakcija još uvek se odvija preko štampe ili eventualno na ulicama. Pošto je to i dalje mlada institucija koja se još uvek razvija, potrebna joj je naša puna i dosledna podrška.

“Iako je odluku da se izbori ne održe doneo predsednik, siguran sam da ćete se složiti sa mnom kada kažem da bismo, ako izbegnemo održavanje opštih izbora ove godine, eliminisali veliku smetnju, i to bi nam pomoglo da skrenemo i usredsredimo misli vlade i parlamenta na obimne reforme koje su neophodne da bi se Kosovo postavilo na zdrave i stabilne noge, što je od životnog značaja za njegov dalji napredak.

“Za početak, dame i gospodo, vlada se obavezala da će se posvetiti privatizaciji preduzeća u vlasništvu države, ali tek treba da formuliše strategiju. Najavljeni su začeci izrade planova za glavnog proizvođača i distributera električne energije KEK, za poštu i telekomunikacije, kao i za aerodrom. Ti planovi moraju napredovati brže. Međutim, trenutna globalna recesija bi mogla da negativno utiče na direktne strane investicije na Kosovu. Šire posmatrano, kosovske vlasti će morati da upravljaju javnim preduzećima transparentno i da izvrše neophodna imenovanja u njihove upravne odbore na osnovu kvalifikacija i stručnosti, a ne političkih i partijskih naklonosti.

“Na polju reforme bezbednosnog sektora, Kosovski zaštitni korpus je raspušten 20. januara, a Kosovske bezbednosne snage su aktivirane već narednog dana. Ovaj proces, kako je i naglašeno u vašoj rezoluciji, omogućava da se uspostave male, ali dobro obučene bezbednosne snage sa zadacima civilne zaštite, pod demokratskom kontrolom. Međutim, odabir pripadnika KBS-a će verovatno izazvati dalje nezadovoljstvo bivših pripadnika KZK-a, što može dalje voditi rastu napetosti.

“G-dine predsedavajući, sada dolazim do trećeg prioriteta — potrebe za stalnom predanošću procesu pomirenja između različitih zajednica na Kosovu. Kao što se i zatražilo od mene u svojoj rezoluciji, ja podstičem i podržavam kosovsko rukovodstvo u jačanju napora da dopre do kosovskih Srba i ostalih manjinskih zajednica. To bi sada zaista mogla da bude dobra prilika, jer je sve više kosovskih Srba voljno da istupi i angažuje se u centralnim institucijama. Nedavno održani okrugli sto uspešno je pokrenuo dijalog o konkretnim temama kao što su zdravstvo i

obrazovanje. Premijer i ključni ministri su učestvovali i ostaće angažovani. Vođe kosovskih Srba, uključujući i one sa severa, izrazile su svoju spremnost da podrže ovu inicijativu koju vodi EUSR.

“U posebno važnoj sferi verskog i kulturnog nasleđa, neki napredak je već postignut. Vrlo blisko smo sarađivali sa Ministarstvom za kulturu i sa Kancelarijom za vezu Evropske komisije na uspostavljanju Foruma za razmenu tehničkih informacija u ovoj oblasti. U saglasju sa Evropskim partnerstvom, mi zaista želimo da dalje jačamo mehanizme koji će služiti zaštiti bogatog verskog i kulturnog nasleđa na Kosovu. Prvi sastanak foruma koji je održan pre par nedelja okupio je široku lepezu zainteresovanih aktera iz oblasti kulturnog nasleđa, uključujući i UNMIK i Savet Evrope, koji su prepustili Specijalnom predstavniku EU da vodi politički deo programa rada. Nakon osnivačkog sastanka, proces bi trebalo da se nastavi, mada bi mu svakako dobro došlo učešće, ili bar neki oblik podrške srpskih vlasti i Srpske pravoslavne crkve.

“Vlasti takođe nastavljaju sa dobrim napretkom u pripremama za decentralizaciju. Pre nekoliko dana, predsednik vlade je objavio da će nadležnosti u socijalnoj zaštiti biti prenesene na opštinski nivo i da će pripremni timovi za stvaranje pet novih opština biti imenovani do kraja marta. Takođe je pokrenut i rad na reformi obrazovanja i na sačinjavanju nastavnog plana i programa za obrazovanje na srpskom jeziku.

“G-dine predsedavajući, pitanja koja ste sa zabrinutošću pomenuli u rezoluciji u vezi sa povratkom manjina i raseljenih lica istovremeno brinu i mene, i mi se, zajedno sa vlastima, konstantno bavimo njima. Ministarstvo za zajednice i povratak je dobilo povećanje budžeta u 2009. godini za 3,3 miliona evra za naredne dve godine, i u saradnji sa UNDP-om će pomoći proces individualnih povrataka. Ministarstvo je dalja sredstva izdvojilo za razvoj zajednica, obrazovanje, stambena pitanja, i za povratničke zajednice. Iako su izdvojena sredstva skromna, vlada je u potpunosti rešena da vredno i naporno radi na ovom polju. Preostaje nekoliko izazova u stvaranju pravog okruženja za veći nivo broja povrataka i za lakšu reintegraciju manjinskih zajednica u svakodnevni život na Kosovu. Mi ćemo nastaviti sa nastojanjima da se ovim pitanjima bavimo uz blisku saradnju sa vlastima.

“Što se tiče specifičnog problema stanja romske zajednice koja je pogođena trovanjem olovom na severu, ja se snažno zalažem za agresivniji politički proces koji će voditi vlada, i koji ima za cilj brzo zatvaranje kampova i trajni premeštaj Roma u bezbedne oblasti sa dobrom sanitarnom infrastrukturom. Trenutno je ovaj

European Union Special Representative in Kosovo

---

proces ozbiljno ometen nedostatkom komunikacije između relevantnih aktera i sa severa i sa juga, kao i politički nesigurnom situacijom u severnom delu. Trenutno, Kancelarija za vezu Evropske komisije u Prištini se bavi koordinacijom lokalnih i međunarodnih zainteresovanih aktera u utvrđivanju dugoročnih održivih rešenja.

“Da zaključim, u godini pred nama, pred Kosovom i međunarodnom zajednicom se nalazi ambiciozan i obiman program rada, a to se naročito odnosi na Evropsku uniju. Ali, ja verujem da će uz dovoljnu količinu političke volje, koordinacije i podrške kosovska vlada biti u stanju da napreduje u svojim evropskim stremljenjima. Iz svega što sam ovde rekao proizilazi mnoštvo dokaza da su moje dvojne odgovornosti na Kosovu stasale osnažujući jedna drugu, dajući mi mogućnost da razgovaram sa različitim stranama sa prikladnih pozicija i uz veću verovatnoću da će biti postignuti ciljevi koje sam zacrtao.

“Želeo bih da vam još jednom zahvalim na podršci i na rešenosti koja je podigla zalet i entuzijazam mog tima i mene lično na još viši nivo, u našim naporima da pomognemo narodu Kosova na najbolji mogući način.

“Hvala vam“

Kraj.